



I ARTIST. Więcej niż amator

Epoka post-fotograficzna charakteryzuje się masowym nagromadzeniem obrazów, ich nieustającym krążeniem i dostępnością w Internecie. Oprócz pęknięć ontologicznych, na które naraża fotografię technologia cyfrowa, dodać należy głębokie zmiany w jej znaczeniu społecznym i funkcjonalnym. Post-fotograficzna kultura wizualna poddawana jest nieustannym wstrząsom. Z jednej strony poprzez agresywne kwestionowanie pojęcia autora, z drugiej, poprzez uprawomocnienie praktyk przywłaszczenia. Ten nowy kontekst każe zastanowić się nad charakterem tworzenia i nad warunkami, w jakich coś uznajemy za *artystyczne*.

Obok postaci romantycznego artysty i modernistycznego wytwórcy, pojawia się dziś postać amatora. Pojęcie „amator” ocenia się dwuznacznie. To ktoś, kto nie spełnia wymagań stawianych „profesjonaliście”, kto nie posiada fachowych umiejętności i w związku z tym, prawdopodobnie nie jest w stanie zagwarantować odpowiedniej jakości. Takie rozumienie spowodowało, że „amator” został naznaczony negatywnie - był kimś, kto działał bez odpowiednich kompetencji i rygoru. Z drugiej jednak strony, amator to także ktoś, kto działa dla osobistej satysfakcji, nie kierując nim pobudki ekonomiczne ani użytkowe, ale jedynie szczytne cele. I w ten sposób obecnie wszyscy jesteśmy amatorami w jakiejś dziedzinie. Łatwość dostępu do narzędzi cyfrowych sprawia, że stajemy się amatorami w tych obszarach, które zaledwie kilka dziesięcioleci wstecz wymagały specjalistycznego zaangażowania.

W fotografii należałoby wprowadzić rozróżnienie na prostych użytkowników (osoby, które robią zdjęcia jedynie okazjonalnie) oraz amatorów (osoby, które robią zdjęcia w oparciu o określone kryteria, a następnie zarządzają ich rozpowszechnianiem, na przykład, dzieląc się nimi na stronach internetowych). To amatorzy tworzą magamę tzw. fotografii wernakulanej; magmę, która prezentuje widzom zarówno nowe gesty i zachowania w fotografii, jak i bogate katalogi ikoniczne. Dla współczesnych twórców te katalogi stanowią już nie tylko proste sposoby przedstawienia świata, ale namacalne elementy, które mogą być przekształcone w nowe materiały wykorzystywane w dalszej twórczości.

„Obraz - jak powiedział Godard - nie należy do osoby, która go stworzyła, ale do osoby, która go wykorzystuje”, a obecny ekosystem ikoniczny faktycznie sprzyja recyklingowi i remiksowaniu. Często, działania artystyczne polegają na organizowaniu zdjęć, czyli na ich wyborze i uporządkowaniu zgodnie z wizualnym podobieństwem w ramach wybranego obszaru. Tworzenie opiera się zatem na selekcjonowaniu podobieństw, na uzyskaniu wyniku, który oparty będzie na krytycznym wyborze. I dlatego też zamiast „przywłaszczenia”, należałoby określać je mianem „zaadoptowania”, pochodzącym z łacińskiego wyrażenia *ad optare*: dokonać wyboru. Zaadoptowanie obrazów oznacza nadanie im nowego znaczenia, ich ponowne ożywienie.

Dla Waltera Benjamina, nowoczesny artysta był typem zbieracza, który gromadził i selekcjonował pozostałości, aby nadać im nową formę i znaczenie. Wielu artystów wykorzystuje ten instykt poszukiwacza w stosunku do katalogów stworzonych przez amatorów. Amatorzy, w ramach rekompensaty, oczekują satysfakcji osobistej lub przyjemności odkrycia, rozrywki, czy też narcystycznej ekstazy... W przeciwieństwie do nich, działania artystyczne wykraczają ponad to - przyświeca im imperatyw poszukiwania sensu. Artysta kieruje się swobodą dyskursu, świadomością projektu krytycznego, strategiami konceptualnymi i ideologicznymi samego projektu, kontekstami czytelności...





FOTOFESTIWAL.COM

FOTOFESTIWAL | 6-16.06
2013
12TH INTERNATIONAL FESTIVAL OF PHOTOGRAPHY | ŁÓDŹ

Wykraczając poza twórczość amatorską, artysta ustanawia konfiguracje, które prowadzą do odkrycia nowych ścieżek myślowych pomiędzy obrazami. Impuls, który nakazuje gromadzić elementy świata oraz ukazywać jednocześnie jego zróżnicowanie i analogie, który każe tworzyć kryteria klasyfikacji dla różnorodności „zbioru” oraz narzucać im porządek i pamięć, nabiera w ten sposób charakteru poetyki artystycznej.

Joan Fontcuberta - kurator wystawy

